

Pohjoismaiden ja Viron ammattikorkeakoulutuksen yhteistyötä lääkehoidon turvallisuuden varmistamisessa

Anja Mikkola, ESH, ThM, lehtori, Hyvinvointipalveluiden osaamisala, Kemi, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: sairaanhoitajat, lääkehoito, koulutus, yhteistyö

Sairaanhoitajalla on keskeinen rooli lääkehoidon turvallisuuden varmistajana. Sairaanhoitajat jakavat lääkkeitä tarjottimille ja valmistavat laskimonsisäiset lääkeannokset käyttökuntoon sekä vastaavat lääkkeiden annosta potilaille sekä sairaaloissa että usein myös kotihoidossa. Lääkehoidon eri osaamisalueiden hallinta on oleellinen osa potilaan turvallisen lääkehoidon toteutusta. (Sulosaari, 2016, Kollerup, 2016.)

MEDICO ryhmän toiminta

MEDICO-ryhmä (10 ammattikorkeakoulua) työskentelee Nordplus rahoituksella hoitotyön koulutuksen ja opetuksen kehittämiseksi. Ryhmään kuuluu neljä ammattikorkeakoulua Suomesta, yksi Ruotsista ja Tanskasta sekä kaksi yliopistoa Norjasta ja Islannista. Toimintaa koordinoi Turun Ammattikorkeakoulu, jossa puheenjohtaja TtT Virpi Sulosaari työskentelee.

Ensimmäisen ja toisen vaiheen toiminnan tuloksena Suomessa kehitetyn lääkehoitopassin käyttö aloitettiin muissakin Pohjoismaissa. Nyt lääkehoidon turvallisuutta takaavaa toimintaa jatketaan intensiiviviikkojen muodossa. Näin myös opiskelijat ovat mukana toiminnassa. Lisäksi joka toinen vuosi pidetään hoitotyön koulutusta käsitteleviä konferensseja. Nyt ensi vuonna on järjestyksessään neljäs. Ensimmäinen vuonna 2011 pidettiin Suomessa Rovaniemellä.

MEDICO-tapaaminen Tanskassa 2.–4.11.2016

Tanskassa MEDICO-työryhmä valmisti seuraavan vuoden tapahtumat ja aikataulut niiden organisoimiseksi. Yhteistyönä syntyi ohjelma 27–31.3.2017 Lappeenrannassa pidettävälle

intensiiviviikolle etukäteis- ja lopputehtävineen sekä alustava suunnitelma ja aikataulutus työskentelyyn ennen 14.–16.11. 2017 Tarton yliopistossa järjestettävää konferenssia: The 4th Forum for Nurse Educators. Tiiviiseen työskentelyviikkoon sisältyi lisäksi tanskalaisten hoitotyön tutkijoiden töiden esittelyä. Virpi Sulosaari kertoi tuoreen väitöskirjansa tuloksista.

Tanskalaisten hoitotieteen edustajien esitykset

Mette Geil Kollerup, Sh, TtM, TtT - opiskelija kertoi sairaalasta kotihoitoon siirtyvien potilaiden lääkehoidon kehittämistutkimuksesta. Tutkimus jakaantui kolmeen vaiheeseen, joissa tutkittiin kotiutusvaiheen tiedonsiirtoa, lääkehoidon toteutusta ja sen parantamiseen suunnattujen interventioiden vaikutusta. Kirjaaminen ja tiedon siirtyminen oli riittämätöntä. Toisen vaiheen interventiolla kartoitettiin kotisairaanhoidajan kotiutuksen jälkeisen ensikäynnin aikana perusteellista paneutumista potilaan lääkehoidon toteutukseen. Mallina tutkimuksessa käytettiin the Behaviour Change Wheel (Michie, Atkins & West 2014) toiminnan kehittämiseen tuotettua instrumenttia. Tutkimus kohdistuu koko Aalborgin kunnan 58:aan perusterveydenhuollon yksikköön, joissa heillä on yhteensä 15 000 asiakasta. Kunnassa on käytössä terveyskortti, josta pääsee katsomaan potilaan elektronisia reseptejä. Tämä ei tutkijan mukaan ole vielä täydessä laajuudessaan siellä käytössä. Tutkimusta ei ole vielä julkaistu. (Kollerup 2016)

Toinen tanskalainen esittäjä oli sairaanhoitaja, hoitotieteen maisteri ja tohtoriopinnoissa jatkava tutkija Ann Lykkegaard Sørensen. Lääkehoitovirheet ja potentiaaliset reseptivirheet psykiatrisessa hoidossa – reflektiota menetelmistä (Lykkegaard Sørensen, Ann 2016 A). Hän esitteli maisterin tutkinnossaan toteuttamaansa tutkimusta ”Laadun parantaminen ja potilasturvallisuus”. Hän esitteli todella mielenkiintoisella tavalla lääkepoikkeamien eri muodot ja niiden syntymiseen vaikuttavat tekijät, jotka nousivat esille hänen omassa tutkimuksessaan. Erityisesti Lykkegaard-Sørensen korosti psykiatristen potilaiden lääkityksessä ilmenneistä yhteisvaikutuksista ja niistä aiheutuneista haitoista potilaille. (Lykkegaard Sørensen 2016 B.)

Suomalainen väitöskirja

TtT Virpi Sulosaari kertoi sairaanhoitajakoulutuksessa saavutetusta lääkehoito-osaamisesta, siihen vaikuttavista tekijöistä ja toi esiin uusia tutkimushaasteita aiheeseen liittyen. Lääkehoidon turvallisuuteen liittyvät osatekijät, kuten anatomia, fysiologia, farmakologinen

osaaminen, yhteisvaikutukset, lääkelaskut ja päätöksenteko-osaaminen, ovat tärkeitä osaamisalueita sairaanhoitajien koulutuksessa, koska lääkehoitopoikkeamat ovat noin 50% ilmoitetuista potilaiden haittatapahtumista. Lääkehoitotaitojen ja -tietojen parantaminen suomalaisessa sairaanhoitajakoulutuksessa lisää omalta osaltaan potilasturvallisuutta. Kehittämistyötä jatketaan suomalaisen hoitotyön turvallisuuden parantamiseksi edelleen. (Sulosaari, Virpi 2016.)

MEDICO-tapaamisen osallistujat: Tea Brusas, Eva Westergren, Virpi Sulosaari (takana), Anja Mikkola, Jane Barsk-Pedersen, Kirsti Sandell, Annika Skogster ja Ireen Bruus.

Lähteet

Lykkegaard Sorensen, Ann 2016 B. Esitys MEDICO network meeting 4.11.2016.

Lykkegaard Sorensen, Ann 2016 A. Psychiatric nurses' perceptions of nurse- physician collaboration in relation to medication safety. ALS-poster, UCN (University College Nordjylland) http://vbn.aau.dk/files/237047556/ALS_poster_NSQH2016_3_.pdf

Kollerup, Mette Geil 2016. Presentation in MEDICO group 3.11.2016. Visiting nurses' medication management in patients' homes after hospital discharge, development and testing of an intervention. Aalborg, Tanska.

Michie Susan, Atkins Lou & West Robert 2014. The behaviour change wheel : a guide to designing Interventions. Paperback.

Sulosaari, Virpi 2016. Medication competence of Nursing Students in Finland, Turun yliopiston julkaisusarja, Väitöskirja, Painosalama Oy - Turku, Finland.